

Årsredovisning 2019

Botaniska trädgården

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning och viktigaste händelser.....	4
1.1	Sammanfattning	4
1.2	Viktigaste händelserna	4
2	Regional utveckling	5
2.1	En ledande kunskapsregion.....	5
2.2	En region för alla.....	7
2.3	En region där vi tar globalt ansvar	7
2.4	En region som syns och engagerar	8
3	Regiongemensamt arbete	11
3.1	Verksamhetens miljöarbete	11
3.2	Folkhälsa	12
3.3	Mänskliga rättigheter och jämlik vård	13
3.4	Verksamhetens säkerhets- och beredskapsarbete.....	13
3.5	Lärdomar/förbättringsområden efter genomförd intern kontroll 2019.....	13
3.6	Inköp	14
4	Mål och fokusområden.....	15
4.1	Västra Götaland ska sträva efter det hållbara samhället med tillväxt av jobb och företag i hela regionen.....	15
4.1.1	Skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska	15
4.1.1.1	Bryta utanförskap och segregation och stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv	15
4.1.2	Antalet nöjda resenärer med kollektivtrafiken ska öka i hela regionen	15
4.1.3	Klimatutsläppen från fossilbränsle i Västra Götaland samt verksamhetens direkta miljöpåverkan ska minska	16
4.1.3.1	Minska verksamheternas avfallsmängder och verka för cirkulära affärsmodeller samt skärpta miljökrav vid upphandlingar	16
4.1.3.2	Utveckla Göteborgs Botaniska trädgård.....	16
4.1.4	Deltagandet i kulturlivet ska öka.....	17
4.1.4.1	Utveckla samverkan mellan VGRs kulturverksamheter och civilsamhället/det fria kulturlivet.....	17
4.1.4.2	Stärka barn och ungas möjligheter att delta i kulturlivet.....	17
4.2	En sammanhållen och tillgänglig hälso- och sjukvård som ges med högsta kvalitet och patientsäkerhet samt som alltid utgår ifrån den enskilda personens behov och erfarenheter	18

4.2.1	Den psykiska ohälsan ska minska och omhändertagande av personer med psykisk sjukdom ska förbättras.....	18
4.3	Västra Götalandsregionen ska erbjuda god arbetsmiljö för medarbetarna, kunna behålla och rekrytera rätt kompetens	18
4.3.1	Möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling ska förbättras	18
4.3.1.1	Stimulera uppgiftsväxling, nya arbetsätt och arbetsrotation	18
4.3.1.2	Fortsätta utveckla modellen för lönekarriär och kompetensutveckling.....	18
4.3.2	Arbetsmiljön ska förbättras och sjukfrånvaron ska minska	19
4.3.2.1	Systematisera arbetsmiljöarbetet, breddinföra goda exempel och utveckla det hälsofrämjande arbetet	19
4.3.2.2	Utveckla och erbjuda moderna anställningsformer samt pröva arbetstidsmodeller	19
5	Medarbetare	20
5.1	Arbetsgivarvarumärket.....	20
5.2	Chefsförutsättningar	20
5.3	Hälsa och arbetsmiljö	20
5.3.1	Sexuella trakasserier.....	20
5.4	Personalvolym, personalstruktur och personalkostnadsanalys.....	21
5.4.1	Nettoårsarbetare volymförändring jämfört med motsvarande månad föregående år.....	22
5.5	Arbetsmarknadsinsatser	22
6	Ekonomiska förutsättningar	23
6.1	Ekonomiskt resultat.....	23
6.1.1	Resultaträkning för utförare regional utveckling	23
6.1.2	Intäktsutveckling.....	24
6.1.3	Kostnadsutveckling	24
6.2	Åtgärder vid ekonomisk obalans.....	24
6.3	Eget kapital.....	24
6.4	Investeringar.....	24
7	Bokslutsdokument och noter	25
8	Övrig rapportering	31
8.1	Fördjupad rapport till egen nämnd/styrelse.....	31

1 Sammanfattning och viktigaste händelser

1.1 Sammanfattning

2019 har varit ett produktivt och framgångsrikt år för Botaniska.

I likhet med 2018 har verksamheten präglats av ett stort fokus på fastighetsprojekt. En ny, efterlängtd ekonomigård kunde tas i bruk under senare delen av hösten. En systemhandling för Nya växthus och besökscentrum stod färdig innan sommaren och i oktober fattade RS ett genomförandebeslut för projektets alla delar. Bygglov har sökts och en dialog med Stadsbyggnadskontoret i Göteborg pågår. En omfattande detaljplanering har genomförts och planering av växtmiljöer har inletts. Planering inför förändring av yttre miljöer har påbörjats. Projektet om dagvatten har återupptagits. De många samtidiga projekten innebär en hög arbetsbelastning och ställer stora krav på planering och koordination tillsammans med Västfastigheter.

Botaniskas tema och aktiviteter kring biologisk mångfald och pollinatörer har varit uppskattat. Besökarantalet 615 000 är högre jämfört med 2018 (590 000).

Botaniska trädgårdar räknas som museer när kulturanalys.se gör sina mätningar. 2018 var Botaniska det fjärde mest besökta i landet med nästan 600 000 besök, och mest besökt av alla i Västra Götalandsregionen.

En workshop om biologisk mångfald anordnades i juni i samarbete med Miljöavdelningen. Ett projekt med att kartlägga och samordna verksamheter i regionen har inletts i samarbete med Miljöavdelningen och Gothenburg Global Biodiversity Centre.

Föryngring och utveckling av Amerikadelen i Arboretet fortsätter. Efterbearbetning av sanering av den invasiva amerikanska skunkkallan har genomförts och 600 nya trädplantor har planterats ut.

Ny socioekonomisk utvärdering av Gröna Rehab (GR) visar att redan 6,5 månader efter avslutad rehabilitering är kostnaden återbetald till samhället. Det är nästan en halvering jämfört med tidigare utvärdering.

Botaniska har en ekonomi i balans tack vare möjligheten att få extra medel från miljönämnden. Utan dessa hade arbetet med planering inför nya växthus inte kunnat genomföras.

1.2 Viktigaste händelserna

Regionstyrelsen har fattat ett genomförandebeslut för Nya växthus med besökscentrum. Beslutet omfattar fastighetsinvesteringens samtliga tre etapper och lyfter även behovet av Botaniskas egna investeringar och extra driftsmedel under och efter byggtiden.

2018 var Botaniska det fjärde mest besökta museet i landet med nästan 600 000 besök, och mest besökt av alla i Västra Götalandsregionen.

Ny socioekonomisk utvärdering av Gröna Rehabs visar att redan 6,5 månader efter avslutad rehabilitering är kostnaden återbetald till samhället.

2 Regional utveckling

Avsnittet beskriver arbetet utifrån den regionala utvecklingsstrategin Västra Götaland 2020 - strategi för tillväxt och utveckling (VG2020).

2.1 En ledande kunskapsregion

Göteborgs botaniska trädgård ska ha en så hög standard på växksamlingarna och en tillgänglighet som möjliggör forskning och kvalificerad utbildning.

- Botaniska är en aktiv partner i Globalt centrum för biodiversitetsforskning (GGBC), en infrastruktur vid Göteborgs universitet: En gemensam publik aktivitet genomfördes i samband med den internationella dagen för biologisk mångfald 22 maj. Nätverket för pedagoger har haft två träffar.
- Botaniska har som första svenska trädgård blivit ackrediterad som botanisk trädgård enligt ny internationell standard.
- Under 2019 har ett europeiskt samarbete kring digitalisering och utbildning (SYNTHEsys, BiodivERsA) inletts.
- Liksom föregående år representerar Botaniska Sverige i det europeiska konsortiet för botaniska trädgårdar. Det svenska nätverket för botaniska trädgårdar hade sitt årliga möte i Göteborg.
- I april blev Botaniska accepterad som medlem i det Nordamerikanska "Plant Collection Collaborative" vilket innebär att vi får stor hjälp med byråkratin kring insamlingar i länder med tillträdeslagstiftning till genetiska resurser.
- Med hjälp av Erasmus-studenter (finansierade via EU) genomfördes en total iTree-inventering av alla träd i hela trädgården under juni-aug.
- 491 växtaccessioner har registrerats i år varav 167 vildinsamlade, 175 med känt vildursprung (många av dessa är förökningar av våra egna samlingar), och 149 med trädgårdsursprung.
- En digital fröutbyteskatalog för insamlade fröer 2018 har publicerats.
- Projekt skunkkalla (LONA): Det aktuella området i Amerikaarbetet har stängslats in, över 600 nya trädplantor planterats, skunkkallor inventerats och ett omfattande ogräsuppslag bekämpats.
- Botaniska har tagit emot delar av POMs klonarkiv för köksväxter.
- Insamlingsresor har gjorts till Rumänien, Azerbajdzjan, och Tibet.

Indikatorer

År	Antal poster i fröbyte	Antal accessioner i databas	Andel kontrollerade poster %	Antal gästforskare
2017	322	28717	48	16
2018	431	21974	70	32
2019	246	22565	72	23

Målet är att upprätthålla nivå på fröutbyte och omfattning (antal accessioner) av växksamlingar. Antal poster i fröutbyte är lägre än föregående år. Anledningen är den utökade kontroll och administration som

krävs för att följa ny lagstiftning rörande användning av biologisk material från annat land. I samband med byte till nytt samlingshanteringssystem Iris genomförs kontroll av dataposter. Målet är att andelen kontrollerade poster ska vara 100%. Först då får vi en korrekt siffra på antalet accessioner. Accessionernas antal påverkas för närvarande dels av att felaktiga poster rensas bort men också av att inventeringar visat att det finns växtmaterial som ännu inte registrerats. Antalet gästforskare (innefattar ej forskare och doktorander från GU) varierar från år till år. Något måttal har inte definierats, men antalet är ändå intressant som del av en verksamhetsstatistik.

Göteborgs botaniska trädgård ska nå barn och unga i hela Västra Götaland

Under 2019 har flera förändringar i verksamheten genomförts för att nå målet:

- Genom att Botaniska står för busskostnader har 300 elever från Härryda, Vänersborg, Herrljunga, Kärna och Sollebrunn getts möjlighet att delta i lektioner och floristiktävling. Ett samarbete med Naturhistoriska kring lektioner och planering har skett.
- Med stöd från Trädgårdsföreningens stiftelse har Botaniska genomfört tre fortbildningsdagar för lärare kring pollination och hållit 92 lektioner i skolträdgården.
- Tävlingen *Save the Queen* var ett samarbete mellan Botaniska och The Perfect World Foundation. Pedagogerna har medverkat i en kort film och arrangerat en halvdag med 170 elever från hela regionen som bygger insektshotell.
- KlangFärg, Kultur i Väst: Två heldagskurser för pedagoger från LSS-verksamheter med deltagare från Mölndal, Borås, Lysekil, Uddevalla, Åmål, Vårgårda, Jönköping, Mariestad och Göteborg
- Botaniska har skickat ut fyra nyhetsbrev under perioden: **Nyheter från Roten** – ett nyhetsbrev om utomhuspedagogik, tips på lektioner, odling i skolträdgårdar och annat spännande. Nyhetsbrevet når alla kommuner i regionen.

Administrationen för debitering av lektioner har ökat markant, i och med att Göteborgs stad inte längre köper hela paket. Administrationskostnaden motsvarar i princip intäkten. Inför 2020 kommer förvaltningen att pröva ett annat sätt att arbeta.

Indikatorer

År	Antal lektioner	varav kommuner utanför Gbg	Antal pedagoger i fortbildning
2017	393	19	375
2018	365	39	355
2019	257	50	406

Det totala antalet lektioner har minskat enligt plan, för att prioritera målet att nå ut i hela regionen. Strategin har inneburit att elever "bussats" till Botaniska och att mer resurser lagts på utbildning av pedagoger. Observera att måttet "Antal pedagoger fortbildning" även inbegriper utbildning av nya lärare.

2.2 En region för alla

Botaniska trädgården ska vara en angelägenhet för hela Västra Götaland.

- Botaniskas hemsida botaniska.se har sedan årsskiftet ett frågeforum via företaget Kundo. Här samlas alla frågor och svar som gäller allmänna frågor, butiken, pedagogiken och växtfrågor.
- Botaniska trädgårdspodden kommer ut ca 10 ggr per år och är en blandning av botanik och trädgårdsskötsel. Den är ett sätt att nå ut till alla som inte har möjlighet att fysiskt besöka trädgården. Podden sponsras av Botaniskas vänner.
- I samarbete med länsstyrelsen fortsätter arbetet med åtgärdsprogram för hotade växtarter. Lyckad etablering av ostronört, fjolårets utplanteringar blommar på Rörö! Arten var mer eller mindre utdömd i Sverige. Många nya, fina fröplantor av martorn och ostronört utplanterades under september.
- En workshop om biologisk mångfald anordnades i juni i samarbete med miljöavdelningen. Ett projekt med att kartlägga och samordna verksamheter i regionen har inletts i samarbete med Gothenburg Global Biodiversity Centre. Ett uppföljande möte ägde rum i december. Slutsatsen av träffarna är att det finns ett flertal viktiga aktörer som arbetar med biologisk mångfald i Västsverige, inom Västra Götalandsregionen men även externt, ex länsstyrelse, kommuner, GU m fl. Ett starkare samarbete är önskvärt och ett sådant kan ge synergieffekter.
- Herrljunga 31 aug – Föreläsning om Integrerat bevarande av hotade arter i Västra Götaland, Naturskyddsföreningens i Herrljunga 50-årsjubileum.
- Gröna Rehab fortsätter att fungera som ett kunskapscentrum för grön rehabilitering. Under 2019 har en ny verksamhetsmodell tillämpats med större fokus på långtidssjukskrivna, i syfte att korta väntetiden på 6-8 månader. Stresshanteringskurser har utgått. Långtidssjukskrivna innebär en större arbetsinsats jämfört med kursdeltagare. Förändringen har gjorts i linje med den genomlysning av Gröna Rehab som genomfördes 2018.

2.3 En region där vi tar globalt ansvar

Under 2019 kom en rad larmrapporter om att situationen för den biologiska mångfalden drastiskt försämras, vilket påverkar människans möjligheter till överlevnad och ett gott liv. Enligt FN-organet IPBES rapport hotas en miljon arter av utrotning. Naturvårdsverket konstaterar att klimat och biologisk mångfald är de två miljömål som måste prioriteras. Botaniska är partner i centrubildningen Gothenburg Global Biodiversity Center vid GU, vilken arbetar för att utforska, sprida kunskap om och att bevara den biologiska mångfalden i både ett lokalt och ett globalt perspektiv. Bland årets vetenskapliga publikationer från centret kan nämnas "Why Mountains Matter for Biodiversity", "The Global Museum: natural history collections and the future of evolutionary biology and public education", "Stinging jellies on the West Coast" och "Reference situations for biodiversity in life cycle assessments (LCA)". Bland gemensamma publika satsningar kan

nämnas "Den biologiska mångfaldens dag samt GGBCs andra årliga publika föreläsning om biologisk mångfald, vilken ägde rum i Göteborgs konserthus. Två kompetensutvecklande träffar för pedagoger har anordnats.

Genom sitt medlemskap i BGCI (Botanic Gardens Conservation International) deltar Botaniska i internationella möten där strategier och gemensamma mål diskuteras och där arbetet sker med uppföljning och utveckling av "Global Strategy for Plant Conservation", ett program under FNs Konventionen för biologisk mångfald.

2.4 En region som syns och engagerar

Göteborgs botaniska trädgårds unika verksamhet ska vara en del av besöksnäringen i Västra Götaland

Besökarantalet 615 000 är högre jämfört med 2018 (590 000).

Botaniskas Facebooksida har i dagsläget ca 25 000 följare, Instagram mer än 18 000 följare. Förvaltningen arbetar idag mycket med rörlig bild i sociala medier.

Skötsel och utveckling/utförning av trädgårdens anläggningar är en nödvändig förutsättning både för att bevara växtsamlingar och för att upprätthålla attraktionen som besöksmål. Aktiviteter under året har bl a innefattat:

- Ett nytt dyssystem för säker befuktning har installerats i de varma växthusen. Personalen har fått handhavande-utbildning. Vissa justeringar och intrimningsarbete pågår fortfarande.
- Åtgärder för att hantera problem med besökstoletter.
- Målning av skuggfärg i utställningshuset och delvis i kaktushuset.
- Test att enligt Enköpingsmodellen klippa ned vinterståndare och låta dem ligga kvar i rabatten för att bidra till mulchning/ogrästäckning. Vi testade i ett litet område i Gramina. Det visade sig inte vara en bra metod i våra precisa rabatter. Projektet avslutat.
- Vårens löklist visade upp markant missväxt. Problemet har analyserats och det visade sig vara en jordsvamp som dödade många av lökarna. Ett tungt och omfattande jordbyte utfördes under hösten.
- Investeringsprojekt i Landeriträdgården gick inte att genomföra som det var tänkt. Ett mindre projekt med målning av kantjärn, byte av grus sam översyn av kanter avslutades i augusti med hjälp av extern entreprenör.
- Ombyggnad i Disahuset och storrengöring av förökningsbordet i Varmförökningen.
- Pilsulptur, och insekter i flätad pil på plats på kanten av Åsen.
- Bevattningsproblemen har fortsatt under sommaren på diverse olika sätt. Uppföljningsmöten har hållits.
- Det har varit mycket lagning av grusytor i sommar pga av häftiga regn.
- Värsta ogräs-uppslaget på många år till följd av fjolårets torka har gett merarbete, inte minst ek- och aspfröplantor.
- Slyröjningar på Håberget och Stampeberget
- Renovering av bänkar, tvätt av skyltar

Program- och utställningsverksamhet. Temat för 2019 är pollinatörer och deras kritiska betydelse för människor och natur. 15 olika visningar och föredrag har genomförts. Bland annat föreläste den uppmärksammade biologiprofessorn Dave Goulson om humlor för en fullsatt hörsal på GU, och Peter Nielsen från Naturhistoriska museet tog besökarna med på en uppskattad humlespaning i trädgården. Christina Winter höll en föreläsning om hur man anlägger en pollinationsvänlig trädgård, i samarbete med Naturskyddsföreningen. Utomhus har temat uppmärksammats av att Returhuset gjort ett stort fantasifullt insektshotell i entréområdet, pilflätare Christian Erlandsson har tillsammans med elever från HDK gjort en stor installation kallad humleboet där barn kan leka. Ihop med Naturskyddsföreningen har Botaniska slagit ett slag för att låta delar av gräsmattan bli äng för att gynna pollinatörer, en stor cortenstålsring med ängsväxter anlades vid bigården och pollinationsdragande växter planterades vid Marinbotan. I Örtagården har pollinatörerna uppmärksammats på olika sätt, särskilt på Örtagårdens dag. Där står även visningkupan. Dahllialisten har extra många dahlior med öppen mitt som är populära hos pollinatörerna. Sommarblommorna i entréområdet anknyter till pollinationstemat, med fjärilar som fokus. Många fjärilsdragande växter används.

Indikatorer

År	Besökare trädgård	Besökare växthus	Antal följare Facebook	Antal följare Instagram
2015	630 000	72 046	12000	1000
2016	677 000	72 000	17000	4000
2017	630 000	68 190	21000	8000
2018	590 000	70 700	23000	12000
2019	615 000	85 100	25300	18400

Antalet besökare har ökat jämfört med 2018. En bidragande (haha) orsak kan vara det populära temat kring pollinatörer, samt mer gynnsamt väder under sommaren. Antalet besökare till växthusen är det högsta på fem år. En möjlig förklaring är fler event och marknadsföring via sociala media. Den höga besökssiffran 2016 berodde på den stora publika satsningen "Gothenburg Green World" som genomfördes tillsammans med andra västsvenska besöksträdgårdar och Göteborg & Co. Antalet följare på Facebook och Instagram fortsätter att öka.

Botaniska trädgården ska vara en verksamhet med internationell lyskraft som syns och engagerar

Botaniska trädgårdar räknas som museer när kulturanalys.se gör sina mätningar. 2018 var Botaniska det fjärde mest besökta i landet med nästan 600 000 besök, och mest besökt av alla i Västra Götalandsregionen

Pedagogerna har slutfört projektet *Come in! (VSTUPTE! KOM IN! WEJDŹ! GYERE BE)!* Den internationella konferensen – *Botanical garden: A green world for everyone! Educational activities for visitors with special needs in green spaces* ägde rum på Ogród Botaniczny i Poznań i Polen 9–12 juni 2019. Sammanlagt 125 personer från länder i Europa deltog. Som medarrangör bidrog vi med workshops och föredragshållare. En metodbok om projektets erfarenheter har sammanställts och finns nu på svenska och engelska och kan laddas ner från vår hemsida.

SVT och Warner Bros spelade in en konsert i Klippträdgården med bla Maia Hirasawa och Carl-Einar Häckner. Programmet sändes i SVT över hela Sverige på midsommarafton.

Botaniskas botanister har intervjuats i en Chilensk större TV-satsning om träd där ett program handlade om påsköträdet

Gröna Rehabs personal har medverkat i två tyska läroböcker ”*Natur in Psychotherapie und Künstlerischer Therapie*”, band 1 och 2, Psychosozial-Verlag, Tyskland. Det var tre kapitel: hur Gröna Rehab arbetar med bild, hur verksamheten är upplagd och om teorierna runt det grönas betydelse för stressreduktion

Ett antal olika internationella journalistgrupper och influencers har guidats i trädgården under vår och sommar. De hänvisas ofta till oss av Göteborg & Co som anordnar pressresor för att promota Göteborg som destination och skriver om Botaniska som besöksmål.

Botaniska har varit värd för en internationell workshop "Phylogenetic analysis: Foundations and Methods" anordnad i samarbete med Transmitting Science. Deltagarna kom från olika länder i Europa, USA, Sydafrika och Vitryssland.

Botaniska var värd för 4th IrisBG User Conference, vilken lockade 55 deltagare från 22 institutioner från Europa, Nordamerika, Australien och Sydafrika.

Kommunikationsavdelningen håller regelbunden kontakt med GGBC och Kew gardens i London för att på bästa sätt i våra egna kanaler uppmärksamma det som kan vara intressant nationellt och internationellt inom området biologisk mångfald etc för våra följare.

3 Regiongemensamt arbete

3.1 Verksamhetens miljöarbete

Botaniska trädgården strävar efter att bevara den biologiska mångfalden samt bidra till att naturmiljöer bevaras i balans med ett rikt växt och djurliv, t ex genom att vara med i samarbetet Göteborgs centrum för globala biodiversitetsstudier (Gothenburg Global Biodiversity Centre, www.ggbc.gu.se), delta i programmet för odlad mångfald (POM, www.slu.se/pom) och vara en professionell observatör i svenska fenologinätverket (www.natureskalender.se). Nedan följer exempel på arbetet. Genom visningar och andra aktiviteter i programmet och genom lektioner för skolklasser bidrar Botaniska trädgården med att sprida kunskap om vikten av att bevara växtvärldens mångfald.

I samarbete med Länsstyrelsen ingår Botaniska trädgården i Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter. Länsstyrelsen har genomfört flera åtgärder för att skydda hotade arters växtplatser, så kallat *in-situ* bevarande. I vissa fall är detta inte tillräckligt för att skydda de hotade arterna. Botaniska trädgården bidrar till bevarandet genom att samla in frön från växtplatser och ta fram en metod för hur dessa kan drivas upp till planter i odling. Plantorna planteras sedan ut på de ursprungliga växtplatserna. En del planter kommer också att finnas kvar i Botaniska trädgården och odlas i Klippträdgården, så kallat *ex-situ* bevarande. De hotade arter som ingår i åtgärdsprogrammet är martorn (*Eryngium maritimum*), mosippa (*Pulsatilla vernalis*), ostronört (*Mertensia maritima*), drakblomma (*Dracocephalum ruyschiana*), fjädergräs (*Stipa pennata*) och vityxne (*Pseudorchis albida*).

Programmet för odlad mångfald (POM) är Sveriges nationella insats för att långsiktigt bevara och nyttja våra kulturväxter och deras vilda släktingar. Botaniska undertecknade 2017 ett avtal om att bli klonarkiv för den nationella genbankens perenner och lökväxter med ursprung i Västra Götaland utom Skaraborg. 2018 anlände klonarkivmaterialet och placerades ut i Landeritträdgården. Under 2019 har materialet utökats med bl a köksväxter.

Den gula skunkkallan (*Lysichiton americanus*) är en invasiv art som sprider sig lätt och kan ställa till skada när den hamnar i nya miljöer. Fröna förs vidare med rinnande vatten och arten kan dämna upp stora områden där den trivs. Under 2016 trädde en EU-förordning i kraft och gul skunkkalla finns med på EUs lista över invasiva arter. Det innebär att om arten etablerar sig i det vilda ska åtgärder vidtas för att förhindra spridning. I Amerikadelen av Botaniskas Arboretum har skunkkallan etablerat sig och orsakat igenväxning de senaste åren. År 2016 sökte och fick Botaniska medel för lokala naturvårdssatsningar för projektet att utrota skunkkallan i Amerikaarboretet. 2017 gjordes omfattande grävarbeten med maskin för att gräva bort skunkkallan och rekonstruera den ursprungliga bäcken genom området. Under 2018 och 2019 har området kontrollerats noggrant och kvarvarande skunkkallor som kommit upp har avlägsnats manuellt. Insatsernas resultat beträffande skunkkallornas utveckling och existens i projektområdet dokumenteras kontinuerligt. Erfarenheterna från detta projekt kommer att

öka kunskapen om möjligheterna och metoderna för att utrota invasiva arter och dessutom bidra till samhällsdebatten kring hållbar växtanvändning och invasiva hot.

Två av Botaniskas forskare arbetar i det FORMAS-finansierade forskningsprojektet *Rensa luften med växter - kan urban vegetation minska exponeringen för PAH*. Forskningsprojektet är ett samarbete med Göteborgs universitet och startade 2018. Träd kan filtrera bort luftföroreningar och därigenom minska befolkningens exponering för skadliga ämnen i luften. PAH:er är en grupp ämnen varav flera är mycket hälsoskadliga. Inom projektet har bland annat blad och barr samlats in i Botaniskas Arboretum för att undersöka vilka träd som renar luften mest effektivt.

Fyra Erasmus studenter gjorde sommaren 2019 praktik i Botaniska och inventerade alla trädgårdens träd enligt i-Treemodellen. Projektet handlar om att beräkna det ekonomiska värdet av de ekosystemtjänster som träden i Botaniska levererar. Analys av inventeringen sker 2020.

Övrigt miljöarbete:

Ett viktigt fokus har varit att diskutera hållbarhetsmål i planeringen för de nya växthus och besökscentrum som ska byggas i Botaniska. Inom växthusprojektet har också studiebesök genomförts som gett flera medarbetare möjlighet till kompetensutveckling inom miljöområdet. Under 2019 har förvaltningens miljögrupp träffats vid två tillfällen och ätit frukost tillsammans samtidigt som miljörelaterade frågor diskuterats. Detta har lett till flera miljöförbättringar i verksamheten, till exempel inköp av iKaffe som alternativ till småförpackningar av mjölk till kaffet, inköp av anpassat tvättmedel för att på bästa sätt ta hand om våra nya profilkäddor i ull och en klädvårdsstation för underhåll av handskar och skor. En miljöenkät har genomförts. Resultatet analyseras under 2020 och utgör ett underlag för kommande prioriteringar.

Botaniska trädgården arbetar kontinuerligt för att öka andelen miljömärkta varor i butiken och skapa en tydlig miljöprofil. Av totala försäljningen 2019 stod miljömärkta produkter för 37% av försäljningen (se tabell 1). Butikens uppsatta mål på 30% uppnåddes alltså, även om det var en liten minskning jämfört med 2018.

Under 2019 är ett kemikalieombud utsetts för Botaniska, som ett viktigt stöd för cheferna i arbetet med säker kemikaliehantering, både ur miljö- och arbetsmiljösynpunkt. Tidigare har arbetet med årlig inventering och registrering av kemikalier varit eftersatt. Under 2019 har inventering och registrering gjorts av samtliga kemikalier med farosymbol och alla bekämpningsmedel.

3.2 Folkhälsa

Botaniskas pedagoger arbetar med utomhuspedagogik och sprider kunskap om kopplingen mellan natur och hälsa i samband med studiedagar och lärarfortbildning. I skolundervisningen arbetar man med upplevelsebaserat lärande, vilket stimulerar barnens intresse och lockar till vidare studier och fördjupning. En särskild satsning på att odla med särskola pågår och en handbok om hur botaniska trädgårdar kan nå alla människor av olika ålder har tagits fram i EU-projektet *Come in!*

Förvaltningens kompetens inom Grön rehabilitering har förmedlats genom studiebesök och föreläsningar. Intresset för Grön rehabilitering är oförändrat stort och Botaniskas Gröna Rehab fungerar som bollplank för nya verksamheter som startas upp i regionen.

Botaniska fungerar som arena för verksamheter med ett hälsoperspektiv, ex. Hälsolotsen (vilken finansieras till 50% av VGR) och Hagabadets utomhusyoga vilka båda har genomfört aktiviteter i trädgården. I ett folkhälsoperspektiv fungerar trädgården som en allmän resurs vilken erbjuder rekreation och rofyllda miljöer och lockar till fysisk aktivitet. Målgruppen utgörs av trädgårdens besökare samt personal, patienter och anhöriga på Sahlgrenska.

3.3 Mänskliga rättigheter och jämlik vård

En workshop/seminarium i regi av Attention på temat neuropsykiatriska funktionsnedsättningar anordnades i februari för all personal. Workshopen resulterade i en livlig diskussion och gav nya insikter.

En aktivitet om syntolkning genomfördes i januari för utvalda medarbetare.

I början av april deltog förvaltningen i NPF-konferens "Att bemöta alla olika" arrangerad av Kultur i Väst.

Personal har deltagit i frukostföreläsning på temat "Religiösa symboler på arbetsplatsen".

Trädgården pedagoger har deltagit i en utbildning om Barnkonventionen, vilken blir lag från 1 januari 2020.

.

3.4 Verksamhetens säkerhets- och beredskapsarbete

Växthusen är gamla och har stora brister. Botaniskas drifttekniker lägger ned mycket tid på underhåll och att förebygga för att driften skall säkras. Under året har vi installerat en ny befuktningsanläggning som skall garantera att vi har minsta möjliga risk att drabbas av bakterietillväxt. En uppdatering av driftslarmdokumentet har gjorts av driftstekniker i dialog med växthusteknikgruppen samt också i dialog med Göteborg Energi. Botaniska har ett energitjänstavtal med Göteborg Energi vilket innebär att de har ett ansvar att säkerställa leverans av fjärrvärme och el och vid driftavbrott rycka ut och åtgärda.

Inom område fastighet och drift har mycket arbete lagts ned på att se över rutiner av olika slag, exempelvis rutiner för användning av stegar samt hantering av kablar. Rutiner kring inbrottslarm har setts över i dialog med Securitas.

3.5 Lärdomar/förbättringsområden efter genomförd intern kontroll 2019

Kontroller har genomförts enligt plan och resultaten rapporterats till styrelsen.

Förvaltning har en väl fungerande avvikelser och incidentrapportering. Bland viktiga utförda åtgärder kan nämnas utbyte av utrustning för säker vattenhantering i växthus.

3.6 Inköp

Botaniska gör inte egna upphandlingar. Förvaltningen har haft gott stöd ifrån Inköp bl a när det gäller vattenreningsutrustning till växthusen.

4 Mål och fokusområden

4.1 Västra Götaland ska sträva efter det hållbara samhället med tillväxt av jobb och företag i hela regionen

4.1.1 Skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska

Botaniska bidrar till måluppfyllnad genom att:

Sprida förvaltningens kompetens inom Grön rehabilitering genom studiebesök och föreläsningar. Intresset för Grön rehabilitering är oförändrat stort och Botaniskas Gröna Rehab fungerar som bollplank för nya verksamheter som startas upp i regionen.

Sprida kunskap kring natur, livskvalitet och hälsa till beslutsfattare och lärare.

Fungera som arena för verksamheter med ett hälsoperspektiv, ex. Hälsolotsen (vilken finansieras till 50% av VGR) och Hagabadets utomhusyoga

4.1.1.1 Bryta utanförskap och segregation och stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv

Botaniska bidrar till regional måluppfyllelse genom att under året:

Förmedlat kunskap om odling och utomhuspedagogik till sarskolor, lärare och annan personal inom LSS.

Erbjudit praktikplatser för trädgårdsutbildning på olika nivåer.

Fungerat som en arena och ett bollplank för Svenska för invandrare.

Slutfört ett EU-projekt kring En trädgård för alla i samverkan med botaniska trädgårdar i Polen, Tjeckien och Ungern.

Arbetat med arbetsmarknadssatsningar, framför allt regionens PILA och VIA program.

4.1.2 Antalet nöjda resenärer med kollektivtrafiken ska öka i hela regionen

Tillgängligheten till Botaniska behöver förbättras. Pågående strategier innefattar utredning av gångförbindelse mellan Sahlgrenska och Botaniska, bättre skyltning från hållplatser och inom Sahlgrenskas område, samt kontakt med Västtrafik och Trafikkontoret i Göteborg.

Förstudien för gångförbindelse mellan Sahlgrenska och Botaniska har inte slutförts pga medelsbrist. Förstudien har ändå visat att det är möjligt att konstruera en sådan förbindelse utan att det krävs stora ingrepp i naturreservatet.

4.1.3 Klimatutsläppen från fossilbränsle i Västra Götaland samt verksamhetens direkta miljöpåverkan ska minska

Stort arbetet har lagts på att ta fram ett hållbarhetsprogram för nya växthus. Botaniska har deltagit i arbetet med att formulera miljömål för regionen, speciellt med avseende på biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

4.1.3.1 Minska verksamheternas avfallsmängder och verka för cirkulära affärsmodeller samt skärpta miljökrav vid upphandlingar

Botaniska har haft kontakt med inköp angående önskemål om varor på Marknadsplatsen, ex produkter utan palmolja.

Ny, förbättrad återvinningsstation har tagits i bruk.

Frö- och sticklingsbyttardagar har anordnats.

4.1.3.2 Utveckla Göteborgs Botaniska trädgård

Verksamhet har bedrivits inom ett flertal projekt, utvecklings- och samverkansområden. Resultat och måluppfyllelse rapporteras även mer fylligt på andra platser i årsrapporten.

- Nya växthus med besökscentrum – samverkan med Västfastigheter, Akademiska hus, Göteborgs universitet, Chalmers, Turistrådet i Västsverige, Göteborg & Co m fl.
- Ökad tillgänglighet – fortsatt dialog Västtrafik, Göteborgs stad.
- Ny fastighetsutvecklingsplan: Görs i Västfastigheters regi. Målet var att denna skulle vara färdigställd under mars, men arbetet har försenats.
- Förbindelse över Vitsippsdalen – Västfastigheter, Sahlgrenska, Länsstyrelsen, Medicinarebergsprojektet. Görs i Västfastigheters regi. Målet var att denna skulle vara färdigställd under mars, men arbetet har avbrutits under hösten pga medelsbrist.
- Skötselansvar Änggårdsbergens naturreservat. Länsstyrelsen har presenterat förslag till ny skötselplan. Planen innehåller tydligare definierade gränser för Arboretet samt ett förslag att skötselansvaret övergår från Botaniska till Göteborgs stad. Göteborgs stad har efterfrågat möjlighet till ekonomisk ersättning och uttryckt ett önskemål om att Vitsippsdalen fortsatt sköts av Västra Götalandsregionen. En dialog pågår mellan region och stad.
- Natur och trädgårdsturism – fortsatt dialog med Regional utveckling, Turistrådet i Västsverige, Göteborg & Co.
- Samarbete inom GGBC (Globalt biodiversitetscentrum vid GU) tillsammans med Nordens Ark, havets hus, Sjöfartsmuseet, Universeum, naturhistoriska och Botaniska.
- Forskning, infrastruktur och utveckling – dialog och samarbete med Göteborgs universitet, Centrum för globala biodiversitetsstudier, Inst. f Kulturvård och Hantverkslaboratoriet i Mariestad, regionens FoU-verksamhet.
- Samverkan inom kulturområdet – fortsatt dialog med

- Kulturnämnden och kulturavdelningen, Västarvet, Kultur i Väst.
- Folkhälsoperspektivet – Fortsatt dialog Folkhälsokommittén, Sahlgrenska, Personalstrategiska, Hälsan och Stressmedicin.
 - Samverkan med andra botaniska trädgårdar nationellt och internationellt.
 - Forsknings- och samlingssamarbeten med England, Kina, Iran och Georgien. Diskussioner pågår med Kew Gardens om förstärkt samarbete.

4.1.4 Deltagandet i kulturlivet ska öka

4.1.4.1 Utveckla samverkan mellan VGRs kulturverksamheter och civilsamhället/det fria kulturlivet

Botaniska har ett aktivt samarbete med fria kulturutövare i samband med utställningar, events och andra publika aktiviteter. Botaniskas egen vänförening har mer än 7000 medlemmar. Exempel på samarbetspartners inom VGR är Västarvet och Kultur i Väst.

4.1.4.2 Stärka barn och ungas möjligheter att delta i kulturlivet

Botaniska har genomfört odlingslektioner, bl a med barn från särskola, med bidrag från Trädgårdsföreningens stiftelse.

Park och Natur i Göteborg och pedagogerna på Botaniska har arbetat med ett projekt för förskolor och skolor om att lära sig och förstå den biologiska mångfalden och dess miljöpåverkan genom att använda sina olika sinnen i naturen. Lärarhandledning för detta, webbaserad och i pappersform, skyltmaterial och låneväskorna med pedagogiskt material är klara. Lärarhandledningen finns tillgänglig för nedladdning från vår hemsida. Låneväskorna som lärare och andra intresserade kan låna och använda i sina verksamheter kommer att finnas tillgängliga på olika platser i regionen inom kort.

Under skollov har genomförts olika lovaktiviteter riktade till hela familjen, ex hur man tillverkar fröbomber och hur man kan skapa med bivax.

Botaniska har haft ett samarbete med Högskolan för design och konsthantverk kring ett masterprojekt inom Child culture design: "We are a garden" där ett 50-tal barn och ungdomar bidrog med att måla växter på kakelplattor som satts ihop till en mosaik. Två resulterande trampstenar installerades vid barnens lekyta i Botaniska.

4.2 En sammanhållen och tillgänglig hälso- och sjukvård som ges med högsta kvalitet och patientsäkerhet samt som alltid utgår ifrån den enskilda personens behov och erfarenheter

4.2.1 Den psykiska ohälsan ska minska och omhändertagande av personer med psykisk sjukdom ska förbättras

Inga specifika mål har definierats. Botaniska är ändå en viktig plats för rekreation och arbetet vid Gröna Rehab bidrar till förbättrad psykisk hälsa.

4.3 Västra Götalandsregionen ska erbjuda god arbetsmiljö för medarbetarna, kunna behålla och rekrytera rätt kompetens

4.3.1 Möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling ska förbättras

Individuell kompetensutveckling tas upp vid medarbetarsamtal. Allmän kompetensutveckling erbjuds genom föreläsningar, litteratur och studiebesök. Exempel på föreläsningar som erbjudits all personal har handlat om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, syntolkning, lycka och moral, fenologi, Tibets flora och trädgårdsmästarens dolda kunskap. Studiebesök och erfarenhetsutbyte med andra botaniska trädgårdar har skett. Exempel på individuell kompetensutveckling är Klarspråk, körtillstånd för mobila arbetsplattformar, liftutbildning, heta arbeten, första hjälpen, att leda team, Esmaker, ergonomi och nya sommarblommor.

4.3.1.1 Stimulera uppgiftsväxling, nya arbetssätt och arbetsrotation

Metodutveckling för anläggning och skötsel av trädgårdsmiljöer pågår ständigt.

Uppgiftsväxling och arbetsrotation har förekommit men endast i mindre omfattning. Att ta fram ett strategiskt program för detta har inte hunnits med.

Vid flera tillfällen görs gemensamma arbetsinsatser där all personal deltar. Exempel på sådana arbetsinsatser har varit vår- och höststädning i trädgården. Dessa har uppfattats som roliga, effektiva och bidragande till en ökad gemenskap.

4.3.1.2 Fortsätta utveckla modellen för lönekarriär och kompetensutveckling

Lön och kompetensutveckling tas upp på medarbetarsamtal och lönesamtal.

4.3.2 Arbetsmiljön ska förbättras och sjukfrånvaron ska minska

Ny ekonomigård, med verkstäder och garage innebär en markant förbättring av arbetsmiljön.

Arbetsmiljöaspekter är av central betydelse i planering av nya växthus.

En arbetsmiljöutredning har genomförts i Gröna Rehabs lokaler och flera insatser har gjorts.

Sjukfrånvaron är lägre jämfört med föregående år.

4.3.2.1 Systematisera arbetsmiljöarbetet, breddinföra goda exempel och utveckla det hälsofrämjande arbetet

Vid förvaltningen bedrivs ett aktivt hälsofrämjande arbete.

Friskvårdsgruppen har besökt resp. APT för information och dialog.

Exempel på aktiviteter: Personalresa till Norrvikens trädgårdar, naturlunch i Änggårdsbergen, temapromenad fenologi samt FårViFika.

Massagen har i stort varit fullbokad och under säsong har extra tillfällen satts in.

Botaniska deltar i Västra Götalandsregionens projekt En cykelvänlig arbetsplats. Under 2019 har förvaltningen haft ett stort fokus på att förbättra cykelmöjligheterna för personalen. Bland annat har vi fått tre tjänstecyklar och cykelställ med tak.

Antal medarbetare som tar ut sitt friskvårdsbidrag fortsätter att öka: 2017 = 36, 2018 = 45 och 2019 = 50.

4.3.2.2 Utveckla och erbjuda moderna anställningsformer samt pröva arbetstidsmodeller

Botaniska utnyttjar de möjligheter till anställningsformer och arbetstidsmodeller som regionen medger.

5 Medarbetare

5.1 Arbetsgivarvarumärket

Botaniska trädgården arbetar löpande med insatser för att skapa en god och trygg arbetsmiljö. Forum för samverkan, kommunikation och delaktighet finns och har utvecklats och anpassats efter en förändring av den interna organisationen.

Bra arbetsvillkor vad gäller lönenivåer, ersättningar och arbetstid är viktigt. Lönenivåer i motsvarande verksamheter bevakas och utgör ett av underlagen inför löneöversyn och i lönesättning.

Botaniska trädgården genomför varje år flera aktiviteter där alla medarbetare deltar samtidigt. Dessa aktiviteter är mycket uppskattade och bidrar till en ökad sammanhållning, helhetssyn och trivsel.

Kompetensutveckling och lärande ingår i arbetet och är nödvändig för att kunna bedriva en verksamhet med hög kvalitet.

Botaniska har låg personalomsättning.

5.2 Chefsförutsättningar

För alla chefer på Botaniska rymts antalet underställda medarbetare inom normtalen.

5.3 Hälsa och arbetsmiljö

Sjukfrånvaro, procent av ordinarie arbetstid	2019-12	2018-12
Kvinnor	4,0%	5,7%
Män	3,7%	4,8%
Totalt	3,8%	5,3%
Andel långtidssjukfrånvaro	2019-12	2018-12
	Andel	Andel
Kvinnor	20,1%	52,9%
Män	22,8%	37,2%
Totalt	21,3%	46,3%

Sjukfrånvaron har minskat med 1,5 % från 5,3 % till 3,8 % och andelen långtidssjukfrånvaro har sjunkit från 46,3 % till 21,3 %. Minskningen av sjukfrånvaron gäller både kvinnor och män.

Att sjukfrånvaron minskat beror i huvudsak på att tidigare sjukskrivna avgått eller återgått i tjänst helt eller delvis.

Botaniska arbetar aktivt med planeringen av rehabilitering för att skapa möjligheter till återgång i arbete.

5.3.1 Sexuella trakasserier

Förvaltningen har för första gången fått en rapport från medarbetarenkäten kring förekomsten av trakasserier. Resultatet ska nu analyseras och en handlingsplan tas fram.

5.4 Personalvolym, personalstruktur och personalkostnadsanalys

Personalvolym och Personalstruktur

Anställningar		2019/Dec				2018/Dec			
		Tillsvidar eanst.	Visstids anst.	Tim avl.	Sum ma	Tillsvidar eanst.	Visstids anst.	Tim avl.	Sum ma
Botaniska trädgården Gbg	G Rehabilitering & förebyggande	4	1	0	5	5	0	0	5
	I Utbildning, kultur & fritid	10	3	1	14	11	1	2	14
	J Teknik, hantverkare m.fl.	28	5	1	34	27	7	1	35
	L Administration	9	0	1	10	8	1	2	11
	Summa	51	9	3	63	51	9	5	65

Antalet anställda har totalt minskat med två medarbetare och det är antalet timavlönade som har minskat. I övrigt är det inte någon förändring av antalet anställda jämfört med motsvarande period 2018. De förändringar som skett inom grupperna beror i huvudsak på tillsättningar av vakanta tjänster och avgångar.

Nettoårsarbetare

Netto årsarbetare		2019/Dec				2018/Dec				
		Tillsvidareanställd	Visstidsanställd	Timavlönad	Summa	Tillsvidareanställd	Visstidsanställd	Timavlönad	Summa	Förändring
Botaniska trädgården Gbg	G Rehabilitering & förebyggande	3,58	0,8	0	4,38	4	0	0	4	0,38
	I Utbildning, kultur & fritid	7,75	2,3	0,08	10,13	7,25	1	0,66	8,91	1,22
	J Teknik, hantverkare m.fl.	25,2	4,8	0,3	30,3	23,49	6,5	0,3	30,29	0,01
	L Administration	8,8	0	0,28	9,08	7,8	0,8	0,47	9,07	0,01
	Summa	45,33	7,9	0,66	53,89	42,54	8,3	1,43	52,27	1,62

Ökningen av nettoårsarbetare beror på utökad sysselsättningsgrad, att

tidigare lediga medarbetare återgått i tjänst och tillsättning av vakanta tjänster.

OB, mertid och övertid

Belopp		2019	2018	Förändring
Botaniska trädgården Gbg	4031 OB-tillägg	218 399	208 332	10 068
	4041 Mertid, komp, fyllnadstidsersät	4 555	209	4 347
	4042 Enkel övertidsersättning	24 614	25 945	-1 332
	4043 Kvalificerad övertidsersättin	220 869	156 897	63 973
	Summa	468 438	391 383	77 055

5.4.1 Nettoårsarbetare volymförändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Beskrivning	Personalgrupp	Antal	VÖ K- TÖ K- KoK	Centr al	Ege n	Ofina ns	Exte rn
Nya eller utökade uppdrag			Finansiering				
Denna statistik har inte Botaniska							

5.5 Arbetsmarknadsinsatser

Botaniska har två deltagare i arbetsmarknadsinsatser genom PILA under 2019.

Utöver deltagare, som delvis finansieras med medel från PILA har förvaltningen flera medarbetare med olika former av arbetsmarknadsstöd.

6 Ekonomiska förutsättningar

6.1 Ekonomiskt resultat

Botaniska har en ekonomi i balans. Särskilda medel för arbetet med planering av nya växthus och besökscentrum har rekviderats från Miljönämnden enligt plan. Ett större uttag, 750 tkr, har gjorts från Botaniskas fonder, bl a för att finansiera åtgärder i Arboretet.

Gröna rehab uppvisar ett nollresultat trots att ett mindre underskott prognosticerades i samband med delår augusti. Orsaken är lägre personalkostnader till följd av frånvaro som vård av barn och sjukdom.

2020 kommer Gröna rehab uppvisa ett underskott.

6.1.1 Resultaträkning för utförare regional utveckling

Årsvärden					
Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Avvikelse budget/utfall	Förändring utfall/utfall %
Driftbidrag från nämnd inom regionen	33,6	33,6	32,9	0,0	2,0%
Statsbidrag	1,3	1,3	1,3	0,0	-3,4%
Övriga erhållna bidrag	16,3	15,8	12,7	0,5	27,9%
Biljettintäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	
Försäljning av tjänster	0,9	1,1	1,2	-0,2	-22,1%
Hyresintäkter	0,7	0,7	0,7	0,0	-1,1%
Försäljning av material och varor	5,1	5,8	4,7	-0,7	8,6%
Övriga intäkter	0,4	0,2	0,3	0,3	21,0%
Verksamheten intäkter	58,3	58,4	53,9	-0,1	8,1%
Personalkostnader, inkl. inhyrd personal	-36,8	-38,1	-33,9	1,3	8,4%
Direkta trafik kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	
Verksamhetsanknutna tjänster	0,0	0,0	-0,1	0,0	-97,1%
Material och varor, inkl. förbrukningsmaterial	-5,3	-5,5	-4,8	0,1	11,1%
Lokal- och energikostnader	-5,9	-6,6	-5,5	0,7	7,1%
Lämnade bidrag	-0,1	0,0	0,0	-0,1	
Övriga tjänster, inkl. konsultkostnader	-4,7	-3,5	-3,9	-1,2	20,8%
Övriga kostnader	-2,9	-2,2	-3,2	-0,7	-8,4%
Avskrivningar	-2,1	-2,0	-2,0	-0,2	6,7%
Verksamhetens kostnader	-57,9	-57,9	-53,4	0,1	8,3%
Finansiella intäkter/kostnader m.m.	-0,5	-0,5	-0,5	0,0	
Obeskattade reserver	0,0	0,0	0,0	0,0	
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0	

6.1.2 Intäktsutveckling

Intäkterna avviker mot budgeterat något. Erhållna bidrag har ökat vilket till stor del beror på projektet Formas Så Vilda samt där medel erhållits som ej varit budgeterat.

Besökscentrum visar lägre intäkter än budgeterat vilket beror på en mindre försäljning vilket behöver analyseras vidare.

Övriga intäkter har ökat något jfr med budget genom bidrag som ej budgeterats men dessa balanseras genom motsvarande kostnader.

6.1.3 Kostnadsutveckling

Personalkostnader visar en positiv avvikelse som balanseras mot en övriga tjänster då Botaniska köpt konsulttjänster från Regionservice.

Lokal och energikostnader uppvisar en positiv avvikelse beroende på uteblivna hyreskostnader ny ekonomigård.

I övrigt så har vi haft några mindre kostnader och tjänster som ej varit budgeterade.

6.2 Åtgärder vid ekonomisk obalans

Förvaltningen redovisar en ekonomi i balans.

6.3 Eget kapital

Förvaltningen har ett eget kapital på 24 tkr.

6.4 Investeringar

Förvaltningen fick en ram på totalt 4 mnkr från Koncernekonomi . Denna har utnyttjats upp till 2795 tkr enligt plan. Som sades i budgeten har stor del använts till utrustning av ny ekonomigård men även att införskaffa ett nytt befuktningssystem till växthusen.

7 Bokslutsdokument och noter

Bokslutsdokument RR KF BR			
	Not	Utfall	Utfall
Resultaträkning		1912	1812
Verksamhetens intäkter	1	58 281	53 918
Verksamhetens kostnader	2,3	-55 735	-51 434
Avskrivningar och nedskrivningar	4	-2 131	-1 998
Verksamhetens nettokostnader		415	486
Finansnetto	5	-452	-463
Erhållna/lämnade bidrag spec. beslut		0	0
Erhållna/lämnade regionbidrag		0	0
Obeskattade reserver (bolagen)		0	0
Årets resultat		-37	23
	Not	Utfall	Utfall
Kassaflödesanalys		1912	1812
Löpande verksamhet			
Årets resultat		-37	23
Investeringsbidrag		-205	-292
Avskrivningar		2 131	1 998
Utrangeringar/nedskrivningar		0	832
Reavinster/-förluster sålda anläggningstillgångar		0	0
Avsättningar		0	0
Obeskattade reserver (bolagen)		0	0
Kassaflöde från löpande verksamhet före förändring av rörelsekapital		1 889	2 561
Förändring av rörelsekapital			
Ökning-/minskning+ av förråd		-14	-3
Ökning-/minskning+ av kortfristiga fordringar		-5 018	-288
Ökning+/minskning- av kortfristiga skulder		6	-740
Kassaflöde från löpande verksamhet		-3 137	1 530
Förändring av redovisningsprincip		0	0
Förändring av eget kapital		0	0
Korrigerig omklassificering anläggningstillgångar		0	0
Investeringsverksamhet			

Bokslutsdokument RR KF BR			
Investeringar	7	-4 723	-2 117
Momsjustering vid överlåtelse		0	0
Anläggningstillgångar överfört mellan enheter		0	0
Försäljningar anläggningstillgångar		0	0
Aktier och andelar		0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-4 723	-2 117
Finansieringsverksamhet			
Ökning-/minskning+ av långfristiga fordringar		0	0
Ökning+/minskning- av långfristiga skulder		2 494	-76
Erhållna/lämnade bokslutsdispositioner		0	0
Justering för årets aktiverade investeringsbidrag		205	292
Förändring aktiekapital		0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		2 699	216
ÅRETS KASSAFLÖDE		-5 161	-371
Ingående likvida medel och kortfristiga placeringar		5 168	5 535
Utgående likvida medel och kortfristiga placeringar		6	5 168
Kontroll av årets kassaflöde		-5 162	-367
Differens		-1	4
	Not	Utfall	Utfall
Balansräkning		1912	1812
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar		0	0
Materiella anläggningstillgångar			
- byggnader och mark	10	5 248	5 331
- maskiner och inventarier	11	10 672	7 996
- pågående investeringar	13	0	0
Finansiella anläggningstillgångar		0	0
Summa anläggningstillgångar		15 920	13 327
Omsättningstillgångar			
Förråd		724	710
Kortfristiga fordringar	15	8 402	3 384
Kortfristiga placeringar		0	0
Likvida medel		6	5 168
Summa omsättningstillgångar		9 132	9 262
Summa tillgångar		25 052	22 589
Eget kapital			
Eget kapital		61	38
Bokslutsdispositioner		0	0
Årets resultat		-37	23

Bokslutsdokument RR KF BR			
Summa eget kapital		24	61
Avsättningar		0	0
Skulder			
Långfristiga skulder	18	18 431	15 937
Kortfristiga skulder	19	6 597	6 591
Summa skulder		25 028	22 528
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		25 052	22 589
Redovisningen är upprättad enligt de anvisningar som lämnats från Västra Götalandsregionen. Anvisningarna			
bygger på kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning, samt rekommendationer utfärdade av			
Rådet för kommunal redovisning.			

Noter, tkr		
1. Verksamhetens intäkter	1912	1812
Patientavgifter med mera	0	0
Såld vård internt	0	0
Såld vård externt	0	0
Försäljning av tjänster, internt	8	5
Försäljning av tjänster, externt	923	1 190
Hysesintäkter	712	720
Försäljning av material och varor, internt	0	0
Försäljning av material och varor, externt	5 068	4 665
Statsbidrag	1 298	1 343
Investeringsbidrag	205	292
Övriga bidrag, internt	41 525	37 328
Övriga bidrag, externt	8 121	8 027
Biljettintäkter	0	0
Övriga intäkter, internt	170	184
Övriga intäkter, externt	251	164
Totalt	58 281	53 918
2. Verksamhetens kostnader	1912	1812
Personalkostnader	36 765	33 921
Inhyrd personal, bemanningsföretag	0	0
Köpt vård internt	0	0
Köpt vård externt	0	0
Läkemedel	0	0
Lämnade bidrag, internt	0	0
Lämnade bidrag, externt	50	0
Lokal- och energikostnader, internt	4 020	3 511
Lokal- och energikostnader, externt	1 914	2 028
Verksamhetsanknutna tjänster, internt	0	11
Verksamhetsanknutna tjänster, externt	2	58
Material och varor, internt	594	372
Material och varor, externt	4 753	4 441
Övriga tjänster, internt	3 236	2 079

Noter, tkr		
Övriga tjänster, externt	1 495	1 839
Övriga kostnader, internt	1 195	841
Övriga kostnader, externt	1 711	2 333
Totalt	55 735	51 434
3. Personalkostnader, detaljer	1912	1812
Löner	24 756	22 775
Övriga personalkostnader	992	916
Sociala avgifter	11 017	10 230
Pensionskostnader	0	0
Totalt	36 765	33 921
4. Avskrivningar och nedskrivningar	1912	1812
Avskrivningar		
Immateriella anläggningstillgångar	0	0
Byggnader och markanläggningar	483	554
Maskiner och inventarier	1 648	1 444
Fiansiell leasing maskiner och inventarier	0	0
Totalt	2 131	1 998
Nedskrivningar		
Immateriella anläggningstillgångar	0	0
Byggnader och markanläggningar	0	0
Maskiner och inventarier	0	0
Totalt	0	0
Totalt avskrivningar och nedskrivningar	2 131	1 998
5. Finansnetto	1912	1812
Finansiella intäkter		
Ränteintäkter, internt	0	0
Ränteintäkter, externt	0	0
Övriga finansiella intäkter, internt	0	0
Övriga finansiella intäkter, externt	0	0
Totalt	0	0
Finansiella kostnader		
Räntekostnader, internt	414	408
Räntekostnader, externt	0	0
Övriga finansiella kostnader, internt	0	0
Övriga finansiella kostnader, externt	38	55
Totalt	452	463
Totalt finansnetto	-452	-463
7. Investering i anläggningstillgångar	1912	1812
Årets investering i immateriella anläggningstillgångar	0	0
Årets investering i byggnader och mark	1 183	290
Årets investering i maskiner och inventarier	3 540	1 826

Noter, tkr		
Årets investering, finansiell leasing maskiner och inventarier	0	0
Årets pågående investering	0	0
Totalt	4 723	2 116
10. Byggnader och mark	1912	1812
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	9 404	11 210
Nyanskaffningar	1 183	290
Omklassificeringar	-784	0
Överfört mellan enheter	0	0
Försäljningar/utrangeringar	0	-2 096
Korrigerig anskaffningsvärde	0	0
Utgående ackumulerade anläggningstillgångar	9 803	9 404
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	4 073	5 196
Årets avskrivning och nedskrivning	482	554
Omklassificeringar	0	0
Överfört mellan enheter	0	0
Försäljningar/utrangeringar	0	-1 678
Korrigerig avskrivningar och nedskrivningar	0	1
Utgående ackumulerade avskrivningar	4 555	4 073
Utgående restvärde	5 248	5 331
11. Maskiner och inventarier	1912	1812
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	14 999	14 343
Nyanskaffningar	3 540	1 826
Omklassificeringar	784	29
Överfört mellan enheter	0	0
Försäljningar/utrangeringar	0	-1 199
Korrigerig anskaffningsvärde	0	0
Utgående ackumulerade anläggningstillgångar	19 323	14 999
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	7 002	6 344
Årets avskrivning och nedskrivning	1 649	1 444
Omklassificeringar	0	0
Överfört mellan enheter	0	0
Försäljningar/utrangeringar	0	-785
Korrigerig avskrivningar och nedskrivningar	0	-1
Utgående ackumulerade avskrivningar	8 651	7 002
Utgående restvärde	10 672	7 997
13. Pågående investeringar	1912	1812
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	0	29

Noter, tkr		
Nyanskaffningar	0	0
Omklassificeringar	0	-29
Överfört mellan enheter	0	0
Försäljningar/utrangeringar	0	0
Korrigeringsanskaffningsvärde	0	0
Utgående ackumulerade anläggningstillgångar	0	0
15. Kortfristiga fordringar	1912	1812
Kundfordringar, internt	0	0
Kundfordringar, externt	167	311
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, internt	0	0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, externt	877	212
Övriga fordringar, internt	6 974	2 490
Övriga fordringar, externt	384	371
Totalt	8 402	3 384
18. Långfristiga skulder	1912	1812
Långfristig skuld, investeringsbidrag	2 760	1 039
Övriga långfristiga skulder, internt	15 671	14 898
Övriga långfristiga skulder, externt	0	0
Totalt	18 431	15 937
19. Kortfristiga skulder	1912	1812
Leverantörsskulder, internt	5	6
Leverantörsskulder, externt	1 353	1 512
Semesterskuld	948	1 109
Löner, jour, beredskap, övertid	86	64
Upplupna sociala avgifter	474	536
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter, internt	41	0
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter, externt	1 032	1 800
Övriga kortfristiga skulder, internt	2 175	549
Övriga kortfristiga skulder, externt	483	1 015
Totalt	6 597	6 591

8 Övrig rapportering

8.1 Fördjupad rapport till egen nämnd/styrelse

En stor del av resurserna i Botaniska används för att sköta och underhålla befintliga anläggningar och fysisk miljö. Dessa arbetsuppgifter återkommer varje år och lyfts ofta inte fram i olika rapporteringar, men utan dem skulle inte något av Botaniskas långsiktiga mål kunna nås. Exempel på sådan uppgifter är: vintertäckning, blanda jord, sådd, ta sticklingar, skolning, uppkrukning, diska krukor, glesning, toppning, vattning, gödsling, avhärdning, binda upp och stödja växter, rivning av gamla planteringar, grävning, utritning, utplantering, vårstädning, mulchning, ogräsrensning, kantskärning och kantklippning, gallra direktsådder, kupa potatis, skyffla grusgångar, laga vattenskador, göra rent fontäner, klippa gräs, så/lägga gräs, riva bort gräs, formklippning, slåtter, räfsa efter slåtter, beskärning, klippa bort vissna blommor och fröställningar, kompletteringsplantering av perenner, gräva om perennrabatter, bekämpa ohyra och större djur, kratta löv och grenar, inventering, beställa och sätta ut nya skyltar, utvärdering av resultat, fotodokumentation, tvätta glas i växthus, måla skuggfärg, förändra/bygga om mindre delar i en anläggning, uppdatera inventeringar i databasen, kontrollera namn inför skylttillverkning, artbestämma oidentifierade växter, registrera nytillkomna växter, arbeta med namnregistret och komplettera databasen med foton.

Fastighetsfrågor tar en stor del av arbetstiden. En hel del frågor tar lång tid att lösa. Som exempel kan nämnas att ekonomigårdsprojektet tagit mycket tid och insatser. Dessa har blivit avsevärt större än vad som planerats mest pga otillräcklig projektledning från Västfastigheter. Botaniskas arbetsledare har fått lägga ned mycket tid på uppföljning och kontroll - tyvärr så har det ändå blivit en hel del som måste korrigeras i efterhand. Vi har fått lägga mycket tid på möten och att reda ut sena eller felaktiga leveranser. Koncerninköp fick anlitas för att få hjälp i förhandlingar där vi i slutändan kunde få en ersättning/kompensation.

Under de senaste åren har regionen infört en rad nya IT-system, ex. Public360, Plan och Styr, Marknadsplatsen2, Sharepoint. Många av systemen är komplicerade och icke-intuitiva, vilket medfört omfattande, ibland obligatoriska, utbildningsinsatser för personer som ska arbeta med dem. Det vore önskvärt att användarvänlighet lyfts som ett viktigare krav i samband med upphandling av nya system.

Under året har Botaniska upplevt en rad IT-problem. Särskilt butiken har drabbats av datorkrascher och problem med kassasystem. Botaniska upplever att förvaltningens "udda" behov ges lägre prioritet inom VGR, vilket kan vara förståeligt med tanke på ex vårdens behov, men det löser inte Botaniskas situation. Om anpassningar till slut görs till verksamhetens behov blir dessa ofta mycket kostsamma. I början av året pågick ex. en segdragen process med VGR IT om att flytta en FileMaker-fil från Stockholm in i VGR IT's domäner. Det är ett arbete som motsvarar 2-3 arbetstimmar. Nu blev kostnaden 85 000 av vilket merparten var projektledarkostnader.